kiskuda", nagu ta ise kuningale teatab. Siinjuures esines ta ühest küljest lihtsalt Karl XI 1683. a. resolutsioonide teostajana, läks aga teisest küljest neist kaugemale ja rikkus Tartu linna-asjade korraldamisel kartmatult linna kõige tähtsamaid privileegiume. Hastfer asus põhimõtteliselt seisukohal, et väikelinnade vanu privileegiume võib keskvalitsus tegeliku elu küpsnud tarvete huvides rikkuda. Tema aristokraatlikult üleolevat suhtumist väikelinnade kitsapiirilisse ellu näis just eriti õigustavat Tartu, kelle ilmaaegsete tülide ning kisklemistega tal igal postipäeval rohkem tegemist olnud kui terve maaga. Tülitsevate poolte endi kutsel vahele segama sunnitud, leidis Hastfer asjasse süvenedes, et Tartus „die Leüthe nicht capable sind sich selbst, geschweige noch eine Stadt und Gemeine zu regieren". See kinnitas teda ikka enam arvamises, et „väikelinnadele peab kõvasti sõrmedele vaatama, sest inimesed ei oska seal ilma abita ei ennast ega publikumi õieti juhatada".

Et käesoleval korral Hastferi mitte tühine võimuahnus ei juhtinud, vaid tõsine püüe Tartu sassiläinud siseolusid parandada, seda tõendab tema väsimatu ning hoolitsev tegevus Tartu suhtes. Terve oma võimutsemisaja jälgib ta Tartu asjade arengut, annab nõu, jagab käske ja sõidab mitmel korral isiklikult kohale. A. 1686 esimest korda Tartus viibides tutvub Hastfer linna majanduse seisukorraga ja määrab linna võlgade küsimuse revideerimiseks 6-liikmelise komisjoni asevalitseja Taube juhatusel. Hastferi vaheltsobitusel loobuvad gildid sageli esitatud nõudest, et raad linna majanduse üle aru annaks linnalaeka määrustiku maksmapaneku ajast, s. t. 1647. aastast peale, ja lepivad arvetega linna sissetulekute ning väljaminekute kohta 1675. aastast alates. Linnamõisad otsustatakse vabastada immissioonidest ja rendile anda, kusjuures rendisummad linna võlgade tasumiseks pidid kulutatama. Kulude kokkuhoidmise otstarbel seatakse uus eelarve ainult 1128 riigitaalri suuruses kokku, milles raeliikmete palku tublisti kärbiti: siitpeale sai juhtiv bürgermeister 125 taalrit, teine bürgermeister 100 ja raehärrad 25 taalrit aastas palka.

Arvete läbivaatamiseks ja võlgade küsimuse selgitamiseks ellukutsutud komisjoni tegevus põrkas nii suurte raskustega kokku, et töö lõpuleviimiseks tervelt kaks aastat ära kulus. Ülesande keerukuse kõrval takistas komisjoni tööd ka terav vahekord selle juhataja, asevalitseja Taube, ja rae vahel. Taube oli a. 1678 bürgermeistri valimistel tekkinud segaduste ajal raekoja sõduritega vallanud, nii et bürgermeister eramajas tuli ära valida. Ka muidu olid asevalitseja ja raad oma võimu teostamisel sageli kokku põrganud. Eriti teravaks läks konflikt 1687. a., selle järel kui raeliikmete korduvaist hõõrumisist tüdinud kindralkuberner asevalitsejale õiguse andis igal ajal rae koosolekuist osa võtta, raadi kohustas asevalitseja vastu sõnakuulelik olema ja tülinorivad raeliikmed lihtsalt ähvardas ametist tagandada. Üllatatud raad nägi neis korraldusis loomulikult oma autonoomia piiramist, kirjutas need Taube intriigide arvele, kuid ei suutnud siiski takistada asevalitseja ilmumist raekotta. Ähvardus, riiakad raehärrad ametist tagandada, avaldas niipalju mõju, et raeliikmete vahel mingi lepitus sobitati ja korraga üheksa omavahelist tüliasja ära lõpetati. Nüüd võidi Hastferile teatada, et raes jälle üksmeel valitseb ja et selle tõttu mingit tarvet ei ole asevalitsejat rae koosolekuist lasta osa võtta. Kui Hastfer rae esinemise peale andis õieti karmi vastuse, pöördus raad toetuse otsimiseks gildide poole, kes püüdsid asjast ettevaatlikult kõrvale hoiduda ja raele nõu andsid otsekohe kuningalt abi katsuda leida. Sellele sammule reageeris Hastfer õieti järsult: nähes rae teotsemises „ein Zeichen eines innerlichen

Tartu, lk. 87